

UUS KOSMOSETELESKOOP KAARDISTAB UNIVERSUMI GEOMEETRIAT

horisont

MILLAL
SUREB
KEEL?

6/2023 • DETSEMBER-JAANUAR • HIND 5.90

MAAILMA RAHVAARV KASVAB ENNE KAHANEMIST

UJVDROONID MÕJUTAVAD
UKRAINA SÕJA KÄIKU

KUIDAS TÕESTADA
EVOLUTSIOONITEORIA
ÕIGSUST?

PALUME LAUDA!

Meie pikaaegsete kogemustega müügikonsultandid aitavad leida lahenduse ka kõige keerukamatele eritöödele.

Tallinn
Järve keskuse 0.korrus
jarve@unolik.ee
5191 1255

Tartu
Jõe keskus
tartu@unolik.ee
5328 5747

unolik.ee

SELLES NUMBRIS

Martin Klesment
Nüüdse aja rahvastiku kasv ja kahanemine 8

Maa ilma rahvaarv suureneb suhteliselt kiires tempos, kuid osas riikides elanikkond kahaneb. Miks selline olukord on tekkinud?

Hardi Veermäe, Gert Hütsi
Kosmoseteleskoop Euclid kaardistab universumi geometriat 20

Euclidi eesmärk on kaardistada kolmandik taevasfäärist, jälgides miljardeid galaktikaid, mille valgus pärineb kuni 10 miljardi aasta tagusest ajast

Edit Talpsepp
Ennustus ja tõestus evolutsiooniteoorias: appi tulevad kvantitatiivsed mudelid ja võrdlev meetod 40

Matemaatiliste mudelite ja materiaalsete tõendusmaterjalide analüüsimetodite arengu tõttu on tänapäeva bioloogial võimalik jõuda vähemalt mingil määral kontrollitavate seletuste ja ennustusteni.

Kadri Paas
Kuidas pisikestest paatidest sai Vene Musta mere laevastiku õudusunenägu? 46

Ukraina ujvdroonid osalevad luures, julgustavad kaubalaevade konvoisid, juhivad raketi- ja suurtükitald, kaitsevad Ukraina baase ja osalevad dessantoperatsioonidel.

HORISONT KÜSIB

Intervjuu 14
Kuidas sureb keel?
Tartu ülikooli läänemeresoome keelte professori Petar Kehayoviga vestles Helen Rohtmets-Aasa.

Mina ja teadus 45
Näitleja ja luuletaja Merle Jääger

SIIT- JA SEALPOOLT HORISONTI

Uuring selgitab kompemeele varjatud külgi 3

Antikehi polüetüleenglükooli vastu leidub aina enam 6

Sõnalugu 5
Tulnukatest

Sündmuste horisondil 26
Kui sitke on elu kosmoses?

Ain Kallis 28
Ilm ja aastaajad

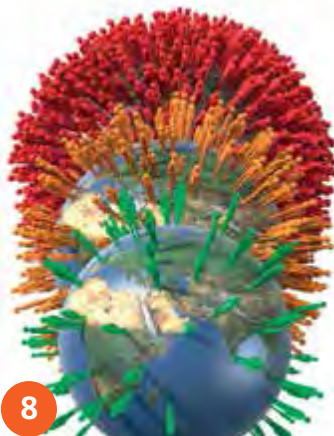
Harakale haigus 30
„Kultuuriinimesel ei tohi olla sügelisi“

Dokument kõneleb 32
„Ei ole soovitatav Landeswehrlasi Eestisse tuua“

Teaduspilt 36
Georg Friedrich Parrot ja Imatra kivid

Luu-uurija leid 52
Viru-Nigulas paljastus maantee alt ammine matmis- ja asulakoht

Kosmosekroonika 54

8

20

OLÜMPIAAD

Sulev Kuuse
Eesti noored bioloogiatundjad võitsid Araabia Ühendemiraatides kolm pronksmedalit 56

PRAKTIKIST

Raamat 58
Toomas Tiivel
Jüri Engelbrechti „Peegeldusi teadusmaastikult“
Tõnu Viik
Saja aasta parimad saavutused „Tähetorni kalendris“

Enigma 62
Üksteist mittetulistavad malendid

Ristsõna 63

Mälusäru 64
Nuputamist pakuvad mälumängijad Jevgeni Nurmla ja Indrek Salis. Auhinnaks raamatud!

46